

Το κολαστήριο της Κρήτης γίνεται μουσείο - 12 κελιά μελλοθανάτων «ανοίγουν» στον κόσμο

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Λαογραφία & Μουσεία](#)

Στην Κρήτη του 1941 δεν υπήρχε πισωγύρισμα σαν έμπαινες στη μάχη με τον εχθρό. Ωστόσο η αεραπόβαση των Γερμανών κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με συνθηματικό όνομα «Unternehmen Merkur» (Επιχείρηση Ερμής) εναντίον του νησιού δεν τρόμαξε στιγμή του Κρητικούς, οι οποίοι πρόβαλαν μία αναπάντεχη σθεναρή αντίσταση έναντι των αριθμητικά ανώτερων Γερμανών.

Δεν προκάλεσε ίχνος φόβου ούτε στις γυναίκες της Κρήτης, οι οποίες φορώντας το σαρίκι τους και κρατώντας το όπλο τους στο χέρι, πυροβολούσαν δίχως δεύτερη σκέψη τους γερμανούς αλεξιπτωτιστές. Τα βασανιστήρια, οι εκτελέσεις και ο πόνος που γνώριζαν πως θα ακολουθήσουν δεν εμπόδισαν κανέναν από το να δώσει τη δική του μάχη στην Αντίσταση.

Η μάχη που δόθηκε στην Κρήτη από τις γυναίκες της θυμίζει έναν αλλιώτικο Ζάλογο. Εναν χορό που στήθηκε στο χοροστάσι της αξιοπρέπειας και της τιμής, της ανωτερότητας και του ψυχικού μεγαλείου. Ήταν τόση η επιθυμία τους να παλέψουν γι' αυτόν τον Ιερό Τόπο που μέχρι και οι ίδιοι οι Γερμανοί τα είχαν χαμένα μόλις ανακάλυπταν πως πίσω από το σαρίκι κρύβονταν μικρά κορίτσια.

«Η εκπληξή μου έμελλε να κορυφωθεί, όταν τραβώντας το σαρίκι του για να τον ξαπλώσω χάμω, ξεχύθηκαν απ' το κεφάλι του μισό μέτρο κατάμαυρα μαλλιά. Τότε μόνο κατάλαβα πως ήταν γυναίκα. Βουβάθηκα. Ήταν κάτι που δεν το περίμενα. Ενωσα στον λαιμό μου έναν κόμπο να με πνίγει. Ήταν η πρώτη φορά που συνειδητοποίησα ότι η μοίρα των αλεξιπτωτιστών θα 'ταν πολύ δύσκολη στην Κρήτη. Εφυγα, αφήνοντας τη σκέψη μου κάτω από τη γέρικη ελιά, κοντά στη νεκρή κοπέλα», είχε γράψει ένας γερμανός αξιωματικός των αλεξιπτωτιστών. Το

παραπάνω περιστατικό έγινε κοντά στις φυλακές της Αγιάς Χανίων και καταγράφεται στο βιβλίο του Νίκου Μακρυγιάννη, Κρήτη 1941, «Το λυκόφως των ελπίδων». Είναι ένα από τα εκατοντάδες περιστατικά ηρωισμού, από απλούς ανθρώπους, πατριώτες αγωνιστές που στη συνέχεια βασανίστηκαν και δολοφονήθηκαν από τους γερμανούς κατακτητές.

Ολα αυτά δημιούργησαν και δημιουργούν ακόμη μια ανεκπλήρωτη προς την Κρήτη υποχρέωση, προκειμένου να αναγερθούν μνημεία αφιερωμένα στους ήρωες που δεν έχουν δυστυχώς αποτυπωθεί πουθενά μέχρι σήμερα.

Η ιστορία της Κρήτης είναι παγκοσμίως γνωστή. Ίσως, όμως, να μην είναι τόσο γνωστό ότι στις σημερινές φυλακές της Αγιάς υπάρχουν 12 κελιά που δεν χρησιμοποιούνται. Ήταν τα «κελιά των μελλοθάνατων», των αγωνιστών κατά του κατακτητή που θα εκτελούνταν. Εκεί περνούσαν τις τελευταίες τους ημέρες, εκεί βασανίζονταν, εκεί περίμεναν το πεπρωμένο τους. Και λίγα μέτρα πιο πέρα σ' ένα οικόπεδο που ονομάστηκε για ευνόητους λόγους «Γολγοθάς», γίνονταν οι εκτελέσεις. Ο τόπος εκείνος έχει ένα πολύ υψηλό ιστορικό, πολιτιστικό και συναισθηματικό φορτίο. Οσοι έχουν επισκεφτεί τα κελιά αυτά ακούνε τις φωνές των μελλοθάνατων, τα ουρλιαχτά των βασανισμένων, την ελπίδα μήπως γίνει κάτι και σωθούν, αλλά και το ασίγηστο πάθος για τη λευτεριά της πατρίδας.

Κωνσταντίνος Μητσοτάκης

Και μια λεπτομέρεια που ίσως λίγοι ξέρουν. Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, πατέρας του σημερινού Πρωθυπουργού πέρασε από τις φυλακές της Αγιάς. Είχε καταδικαστεί δύο φορές σε θάνατο, φυλακίστηκε αρχικά στη βενετική φυλακή Φιρκά, μεταφέρθηκε στην Αγιά και απελευθερώθηκε τον Μάρτιο του 1944. Αυτό το μέρος δεν θα μπορούσε παρά να γίνει Μουσείο. Ενα όνειρο ζωής για τον Αλεξ. Παπαδερό, πρόεδρο της εταιρείας Ίδρυσης και Διοίκησης του Μουσείου της Μάχης της Κρήτης. Ενα όνειρο που θα γίνει πραγματικότητα καθώς με απόφαση της γενικής γραμματέως Αντεγκληματικής Πολιτικής, Σοφίας Νικολάου, τα 12 κελιά και ο «Γολγοθάς» θα δοθούν προκειμένου να αναδειχθεί η ιστορική μνήμη μέσω του Μουσείου αλλά και για να κατασκευαστεί και ένας Ιερός Ναός στο σημείο όπου εκτελούνταν αγωνιστές και αγωνίστριες της Εθνικής Αντίστασης.

Στόχος είναι τα κελιά να μπορέσουν να αναδειχθούν με τη δημιουργία ενός «ψηφιακού» Μουσείου, μέσα στο οποίο θα μπορεί οποιοσδήποτε να ταξιδέψει από την οθόνη του υπολογιστή του. Στο ψηφιακό ταξίδι αυτό θα έχουν την ευκαιρία

όσοι το επιθυμούν να «μπουν μέσα» στα «κελιά των μελλοθανάτων» που βρίσκονται στη βορειοανατολική πλευρά του καταστήματος κράτησης. Να δουν το «Κολαστήριο της Κρήτης» και να νιώσουν δέος διαβάζοντας τα συγκινητικά χαράγματα και μηνύματα των μελλοθάνατων στα κελιά. Αυτά τα χαράγματα που σκεπάστηκαν και θα πρέπει τώρα να αποκατασταθούν.

«Μετά τον πόλεμο οι τοίχοι σκεπάστηκαν από τσιμεντοεπίχρισμα. Σε συνδυασμό με την υγρασία υπήρξε καταστροφή των μαρτυρικών χαραγμάτων της περιόδου 1941-1945. Οι διερευνητικές που έγιναν ανέδειξαν χαράγματα κάτω από τα στοκαρίσματα και τώρα αυτά πρέπει να αποκατασταθούν τα πολύ συγκινητικά μηνύματα τα οποία θα προκαλέσουν δέος», τονίζει στα «ΝΕΑ» ο κ. Παπαδερός.

Καθώς τα κελιά είναι μέρος του καταστήματος κράτησης Χανίων, δεν θα μπορούσε να υπάρχει φυσική παρουσία στο Μουσείο. Ωστόσο, η ανάδειξή του μέσω των ψηφιακών εφαρμογών θα μπορούσε να λάβει διαστάσεις ανάλογες με αυτές του Αουσβιτς, ενός συγκλονιστικού τόπου μαρτυρίου.

«Ηταν χρέος της Πολιτείας να παραχωρήσει τα κελιά των μελλοθανάτων. Η ιστορική μνήμη και ο αγώνας των Κρητικών δεν πρέπει να μένει στο σκοτάδι. Είναι παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές, κι αυτό που θέλουμε είναι να αναδείξουμε αυτή τη μοναδική ιστορία της πατρίδας μας», τονίζει στα «ΝΕΑ», η γ.γ. Αντεγκληματικής Πολιτικής, Σοφία Νικολάου.

Πηγή: iellada.gr